

Бахарєв В.С. (Україна, Кременчук)

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ МУНІЦИПАЛЬНИХ СИСТЕМ МОНІТОРИНГУ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ В УКРАЇНІ

На сьогодні в Україні діє державна система моніторингу атмосферного повітря, суб'єкти якої сумлінно виконують поставлені перед ними завдання. Між тим питання недосконалості в організації даної системи, технічному забезпеченні процесу спостережень, питання імплементації даної системи до вимог європейських директивних документів останнім часом піднімаються все частіше. Частково це зумовлено тим, що в процесах реформування структури державної влади в Україні шляхом децентралізації все більшої ролі набувають аспекти забезпеченості оперативною інформацією про стан компонентів довкілля саме на рівні техногенно навантажених урбосистем (муніципальному рівні). Адже у переважній більшості розвинених країн ЄС питання довкілля є обов'язком муніципальної влади. Фактично, в Україні, процеси децентралізації вже запущені і муніципальна влада, місцеві ради народних депутатів беруть на себе відповідальність перед громадою за стан компонентів довкілля в межах муніципалітету, територіального об'єднання. В реальних умовах умовний представник громади маючи підозру про порушення власних прав на чисте довкілля в першу чергу звертається до органів місцевої влади, яка має надати виключне роз'яснення громадянину з приводу його питання або ініціювати розгляд цього питання на більш високому рівні. За таких умов створення дієвих муніципальних систем моніторингу, у тому числі – атмосферного повітря, максимально інтегрованих із завданнями діючих суб'єктів державної системи є питанням найближчого майбутнього.

Між тим питання функціональної взаємодії суб'єктів систем різного рівня, організаційні, інституційні питання дієвості систем муніципального рівня не розв'язані. Отже, окреслимо функціональні особливості дій органів влади в Україні для легітимізації та забезпечення належної роботи муніципальних систем моніторингу якості атмосферного повітря:

1. Верховна Рада України – інституціональне забезпечення діяльності систем моніторингу довкілля муніципального рівня шляхом законодавчого розширення повноважень місцевих органів влади;
2. Кабінет Міністрів України – організаційно-законодавче забезпечення структурно-логічних взаємозв'язків між органами виконавчої влади;
3. Мінприроди України – організаційно-методологічне забезпечення процесу моніторингу із залученням наукових та науково-дослідних установ екологічного спрямування;
4. Обласні державні організації – методичне забезпечення функціональної взаємодії між різними суб'єктами державної системи моніторингу та муніципальними системами з питань контролю за виконанням стратегічних завдань;
5. Муніципальна влада (місцеві ради, об'єднані територіальні громади тощо) – організаційне забезпечення фактичного виконання як концептуальних так і стратегічних завдань муніципальних систем моніторингу в умовах функціональної взаємодії різних суб'єктів системи моніторингу, узгодженості програм та результатів спостережень.

Варто зазначити, що створення узгодженої програми спостережень між усіма суб'єктами системи станом на сьогодні не є можливою. Це зумовлено, в основному, значною розбіжністю між фактичними завданнями проведення спостережень та інтерпретації їх результатів різними суб'єктами. Однак, враховуючи той факт, що основною метою розробки муніципальних систем моніторингу атмосферного повітря є об'єктивне інформування громади міста про стан забруднення атмосферного повітря, дані спостережень, одержані різними суб'єктами логічно доповнюють одне одного та дозволяють створити муніципальну базу даних результатів спостережень у розрізі як максимальних разових так і систематичних (середньомісячних, щоквартальних та середньорічних) даних. Отже інтегрування може виявлятися у структурній взаємодії суб'єктів державної системи моніторингу з муніципальною владою.

Таким чином можна зробити висновок, що функціонально (за структурою і обсягом завдань органів державної влади різних рівнів) Україна вже готова до організації та створення муніципальних систем моніторингу атмосферного повітря. Однак інституціонально це питання може бути вирішеним лише за умов активізації значної кількості місцевих громад із техногенно навантажених регіонів України.